

Manželé keramici zanechali na Slovensku nesmazateľnou stopu

Eugénie Lugsová a Teodor Lugs

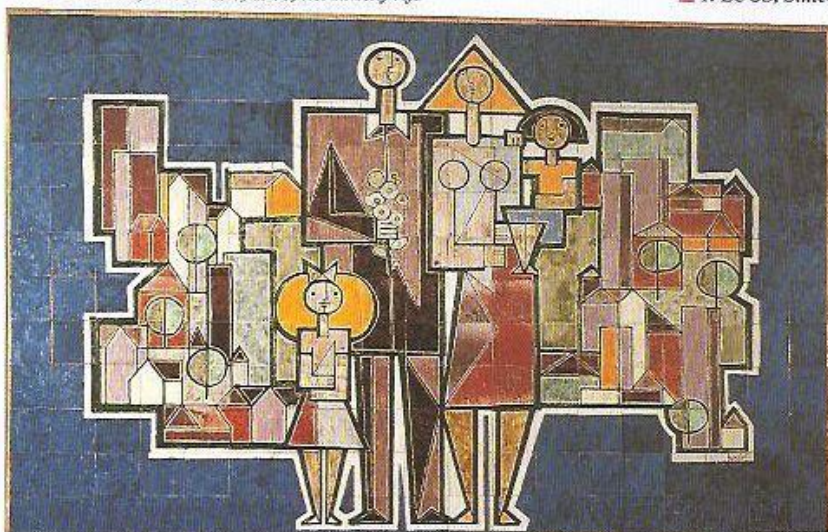
Dne 1.října v roce 1948 přijeli do Bratislavy manželé, keramici Eugénie Lugsová a Teodor Lugs. Nebyla to jejich první cesta na Slovensko. Byli tu už těsně po skončení druhé světové války, kdy přicestovali na Slovensko prvním vlakem po 9.květnu. Lákala je touha vidět tuto část země a možná i předtucha. Od roku 1948 žijí manželé Lugsovi v Bratislavě. Dnes, už na zaslouženém odpočinku, vzpomínají na uplynulá léta života, práce a tvorby. Vzpomínají také na to, jak se v roce 1942 potkali na pražské UPŘUM-ce a od těch dob žili spolu až po zlatou svatbu i dnešní dny, měsíce a léta zlatého podzimu života.

TEODOR LUGS (7.9.1919 v Praze) studoval na Státní odborné škole keramické (1935-38) a na Uměleckoprůmyslové škole v Praze (1938-43) u prof.J.Laudy. Již v třicátých letech byl na Slovensku na Sokolském sletu, navštívil tehdy Štefánikovu mohylu na Bradle a zamiloval se do Nizkých Tater, kde dávno zanechal svůj podpis na Dumbieru. Po válce vznikla v Bratislavě Škola uměleckého průmyslu, která navázala na odkaz legendární bratislavské ŠUR-ky (Školy uměleckých řemesel). Zde v letech 1928-30

▼ T. LUGS, Naše město, 1968, keramický výtis

▲ T. LUGS, Slniečko, 1968, zváraný ocelový plech

působili kromě významných slovenských výtvarníků - L.Fully, M.Galandy i mnozí významní a kvalitní čeští umělci a pedagogové: F.Tröster, F.Mały, J.Kováčiková-Horová, K.Plicka, K.Štika. Teodor Lugs přijal pozvání ředitele ŠUP sochaře R.Hornáka pokračovat v díle svých předchůdců a v roce 1948 tu začal pedagogicky působit. Byl zde jako profesor a vedoucí oboru keramiky až do roku 1979. Za 31 let vychoval v podstatě zakladatelskou generaci moderních slovenských keramiků, dnes již zralých umělců, na něž vzpomíná: "Byly to zlaté děti, které rády dělaly kumšt".

Škola, vlastní keramická tvorba a kresba tvořily podstatu života profesora Lugs. Školu bylo třeba vybudovat a neustále vylepšovat. To vše často na úkor vlastního díla, které se však rozvíjelo a rostlo v různých podobách umění keramiky, sochařství, kresby i monumentální

tvorby. Podstatou této tvorby byl vždy člověk a jeho podoba stylizována ve tvaru i objemu, poetizována duchem a úsměvná groteskní formou mnohých sochařských děl v materií hlíny, dřeva a kovů. V jeho tvorbě potkáváme moderní civilizmus doby po polovině 20.století, ale jsou v ní též hluboké vazby k prastarému umění i řemeslu keramiky a hrnčičství, vazby k archetypům člověka, země a slunka, jež je ohnivou pecí všeho života na naší planetě.

Jas slunce oživuje i jasné a čisté sochařské opusy, keramiky a porcelán EUGÉNIE LUGSOVÉ (1.10.1923 Tlučná u Plzně). Svě dětství a mládost prožila v Plzni, pak už přišla Praha a odborná studia na Ústřední škole bytového průmyslu (1939-42) a na Uměleckoprůmyslové, po válce Vysoké

▲ E. LUGSOVÁ, Zima, překvapení, 1972 - 3, porcelán

škole uměleckoprůmyslové u prof. K. Dvořáka a J. Wagnera (1942-47). Po příchodu na Slovensko narůstá zejména v 50. až 70. letech tvořivá aktivita umělkyně, která dokonale dokázala spojit cit pro materiál a modelování s poetickým duchem svých nejčastějších figurativních děl plných nadčasové krásy. Historizmus i moderna, pevný tvar a zvlněné linie, něha, křehkost, ale také jistota sochařského výrazu a vnitřní elegancie jejich děl hodnověrně dokázaly, že Eugénie Lugsová je skutečným mistrem svého řemesla i umění.

V šedesátých letech byli manželé Lugsovi členy tvořivé skupiny *Kontinuita*, aktivně se zúčastňovali celoslovenských výstav užitého umění a průmyslového výtvarnictví i expozici *Socha piešťanských parků*. Jejich díla zde vždy představovala špičkovou kvalitu. S pozorností a uznáním se setkávala na mnohých výstavách v Čechách, na Moravě i v Evropě (Budapešť, Mnichov,

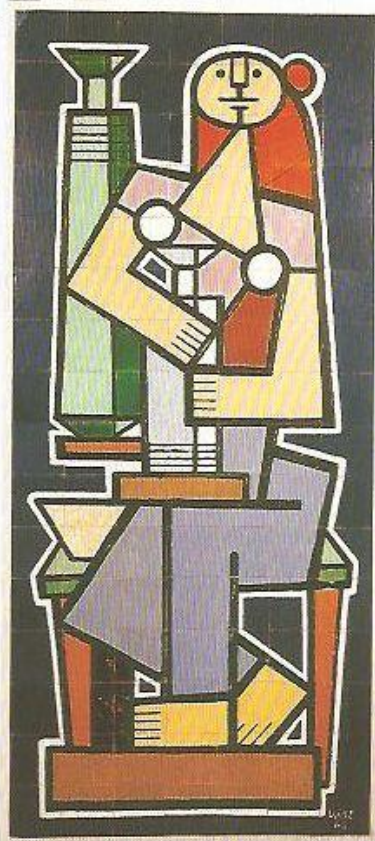
Helsinky, Faenza, Havana, Lublaň, Nový Sad aj.).

Dnes tichý interiér jejich bratislavského bytu dýchá vzpomínkami na léta uplynulého života, práce, tvorby a pedagogických povinností. Profesor Lugs hládí v rukách své paleolitické nálezy, nejstarší stopy citlivosti a tvořivosti člověka, jejichž design se rodil v pocitech i potřebách dlaně a lidské ruky. Opět je tu krásné člověčenství, které je spáji s někdejšími žáky i kolegy, a které přes hladinu Atlantiku směřuje až k dceři Lugsovyh žijící v americkém Coloradu, kde pokračuje keramická tradice jejich rodiny. Dnešní moderní a postmoderní keramika je velkým a otevřeným jevištěm, kde živly země, vody, vzduchu a ohně vytvářejí opusy sahající od hliněného archetypového Adama

a Evy až ke keramickým vizím 21.století a třetího tisíciletí naší civilizace. Pro všechny tyto statisíce a milióny let však stále platí slova profesora Lugs: "Treba dělat s chutí a láskou, bez ohledu na to, jestli to bude dobrý džob".

Bohumir Bachratý
Foto: archiv autora

◀ E. LUGSOVÁ, Lěto, podzim, zima - 1976 zahradní keramika

▲ T. LUGS, Hrnčička, 1970, keramika

▲ E. LUGSOVÁ, Skupina figurálních keramik, 1974